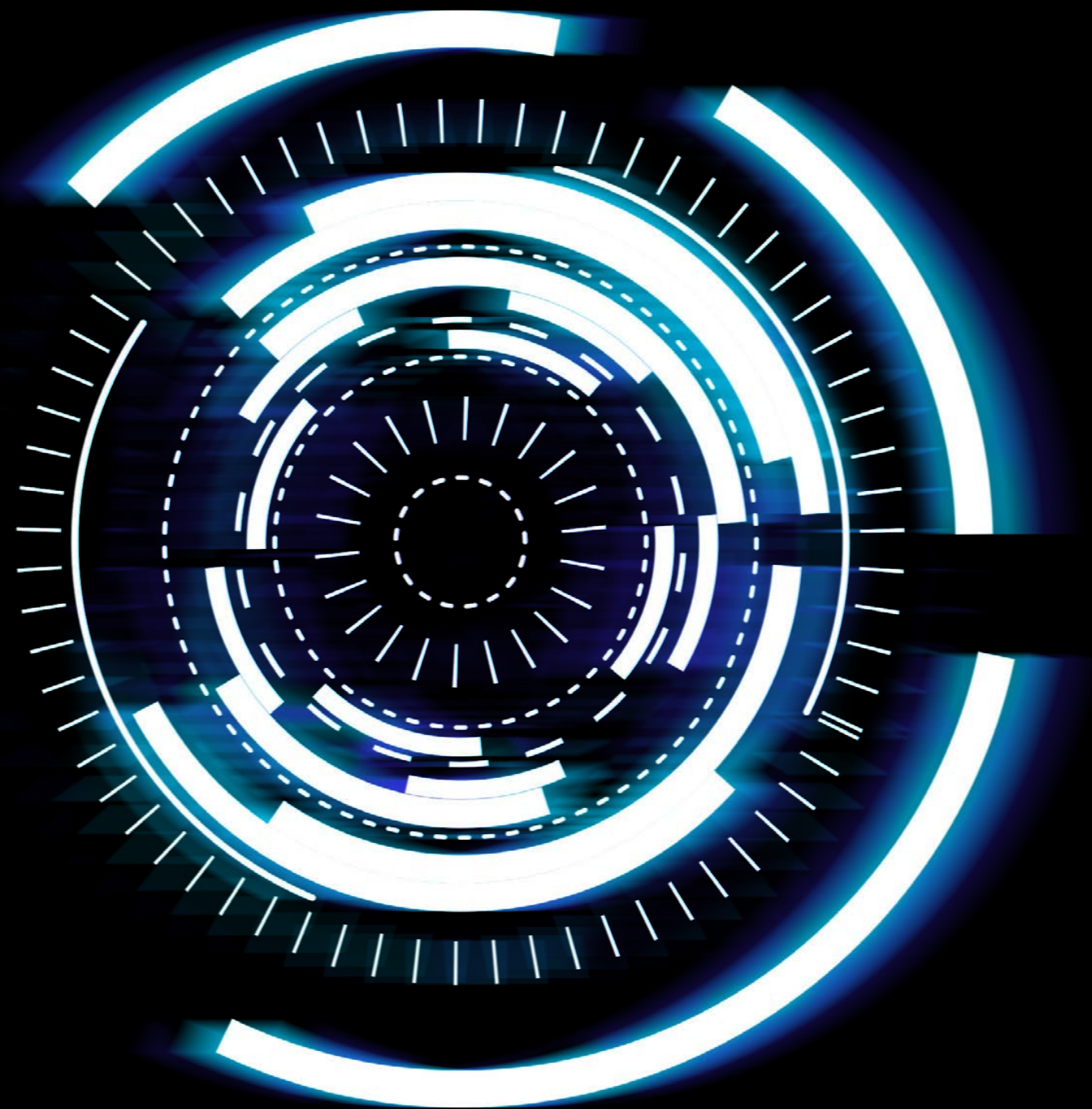

Deloitte.

**Správa o podnikovom výskume
a vývoji na Slovensku za rok 2018**

Obsah

Predslov partnera	3
Hlavné zistenia	4
Prognózy výdavkov na výskum a vývoj v najbližších rokoch	5
Politika ochrany duševného vlastníctva v slovenských spoločnostiach	6
Najväznejšie problémy ovplyvňujúce systém podpory výskumu a vývoja	7
Kľúčové faktory ovplyvňujúce výdavky na výskum a vývoj	8
Spolupráca na projektoch výskumu a vývoja s tretími stranami	10
Kontakty	12

Predslov partnera

Dovoľujeme si vám predstaviť šieste vydanie správy spoločnosti Deloitte o podnikovom výskume a vývoji na Slovensku. V prvom rade by sme chceli poďakovať všetkým 53 spoločnostiam zo Slovenska, ktoré sa do prieskumu zapojili. Dúfame, že táto správa bude užitočná pre spoločnosti, ktoré už majú skúsenosti s výskumom a vývojom, ako aj pre tie, ktoré svoj prvý vstup do vzrušujúcej oblasti aplikovaných inovácií len zvažujú.

Výdavky na výskum a vývoj na Slovensku sú stále výrazne nižšie ako je priemer v krajinách EÚ. Výsledky prieskumu však ukazujú povzbudivý trend. Spoločnosti plánujú zvýšiť svoje výdavky v oblasti výskumu a vývoja v najbližších rokoch. Zistili sme, že táto skutočnosť nevyplýva len z finančných prostriedkov EÚ, ktoré sú dostupné v rámci rozpočtu na roky 2014 – 2020, ale aj z rastúceho presvedčenia, že slovenské spoločnosti už čoskoro nebudú schopné zakladať svoju konkurenčnú výhodu len na lacnej pracovnej sile. Cesta vpred vedie cez zvyšovanie produktivity práce, rozširovanie chápania inovácií v oblasti výroby, marketingu a pracovných postupov.

Veľkú prekážku pre slovenské spoločnosti aktívne vo výskume a vývoji predstavuje nejasná regulácia v tejto oblasti. Veríme, že štátne orgány prijmú kroky na vytvorenie priateľskejšieho regulačného prostredia pre inovatívne spoločnosti.

Dobré podnikateľské prostredie nie je len o atraktívnych daňových sadzbách, ale aj o tom, že spoločnosti čelia nízkemu regulačnému riziku.

Pokiaľ ide o právne otázky, považujeme za prekvapujúce, že až 11 % spoločností nijakým spôsobom nechráni svoje duševné vlastníctvo. Hoci získať patent môže byť náročné a niekedy aj nákladné, obchodné tajomstvo môže byť riešením, ktoré by mohla použiť v podstate akákoľvek spoločnosť bez väčších ťažkostí či nákladov.

Na záver by sme chceli vyjadriť nádej, že v najbližších dvoch rokoch sa Slovensko stane miestom mnohých zaujímavých a ziskových projektov výskumu a vývoja.

A stylized, handwritten signature in black ink, appearing to read 'Martin Rybár'.

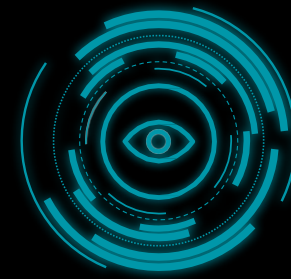
Martin Rybár
partner, GI³ líder na Slovensku

Hlavné zistenia

V porovnaní s predchádzajúcim prieskumom zvýšilo výdavky na výskum a vývoj viac spoločností. Takmer tri štvrtiny spoločností (**74 %**) plánujú v najbližších troch až piatich rokoch zvýšiť svoje výdavky na výskum a vývoj.

Najbežnejšie používaným prostriedkom na ochranu duševného vlastníctva spoločností je obchodné tajomstvo (**62 %**). Žiadnu formu ochrany duševného vlastníctva uvádza až **11 %** spoločností.

Za najväčší problém systému podpory výskumu a vývoja považuje **38 %** spoločností identifikovanie činností výskumu a vývoja, ktoré môžu byť podporené, a nejasnú interpretáciu predpisov v oblasti výskumu a vývoja zo strany finančnej správy.

Za hlavný faktor, ktorý môže viesť k zvýšeniu investícií do výskumu a vývoja, spoločnosti označili zvýšenie daňovej úľavy z **25 % na 100 % (66 %)**.

Analýza

Nášho prieskumu sa zúčastnilo **53 slovenských spoločností**.

Poznámka: Termíny „inovácie“ a „výskum a vývoj“ sú v tejto správe použité synonymne. Sme si vedomí, že je medzi nimi rozdiel, ale z makroekonomického pohľadu sú veľmi podobné.

Prognózy výdavkov na výskum a vývoj v najbližších rokoch

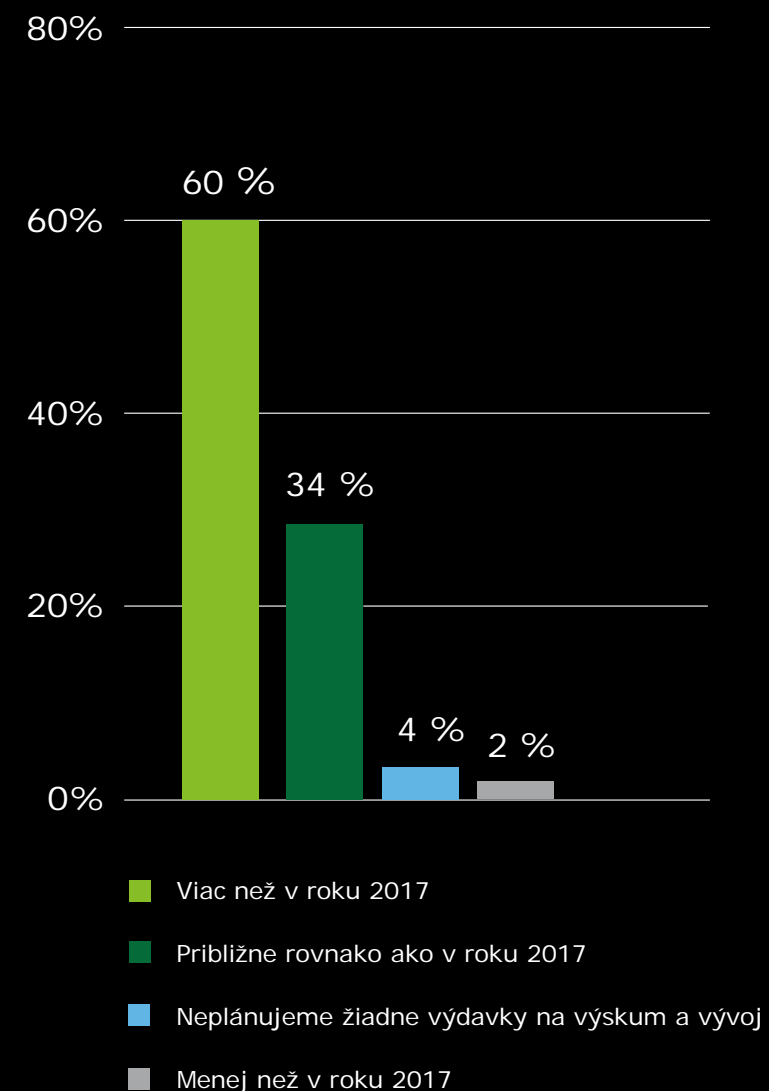
Viac ako polovica respondentov (60 %) predpovedá, že ich spoločnosti budú v blízkej budúcnosti (v najbližšom roku až dvoch) vynakladať na výskum a vývoj viac prostriedkov ako v roku 2017.

Z dlhodobého hľadiska je proinovačný prístup ešte silnejší. Až takmer tri štvrtiny (74 %) spoločností, ktoré sa zúčastnili prieskumu, plánujú v najbližších troch až piatich rokoch zvýšiť výdavky na výskum a vývoj. Vo všeobecnosti sú tendencie v krátkodobých a dlhodobých stratégiách spoločností rovnaké.

Takýto optimistický záver môže mať dve vysvetlenia. EÚ poskytuje významné dotácie na výskumné a vývojové aktivity spoločností, čo znamená, že viac inovačných projektov dosiahne dostatočnú návratnosť investícií. Dotácie sú pritom stimulom aj pre rizikovejšie projekty, lebo len časť investície je financovaná zo súkromných zdrojov.

Ďalším vysvetlením je, že spoločnosti si čoraz viac uvedomujú, že lacná pracovná sila už nie je ich výhodou, preto je pre nich lákavé vytvorenie trvalej konkurenčnej výhody založenej na inováciách.

Investície spoločnosti do výskumu a vývoja v najbližšom roku až dvoch (v %):

Politika ochrany duševného vlastníctva v slovenských spoločnostiach

Existujú rôzne spôsoby ochrany duševného vlastníctva spoločnosti a viaceré z nich je možné aplikovať súčasne. Najpopulárnejším riešením na Slovensku je podľa prieskumu obchodné tajomstvo. Túto formu využívajú až dve tretiny spoločností (62 %).

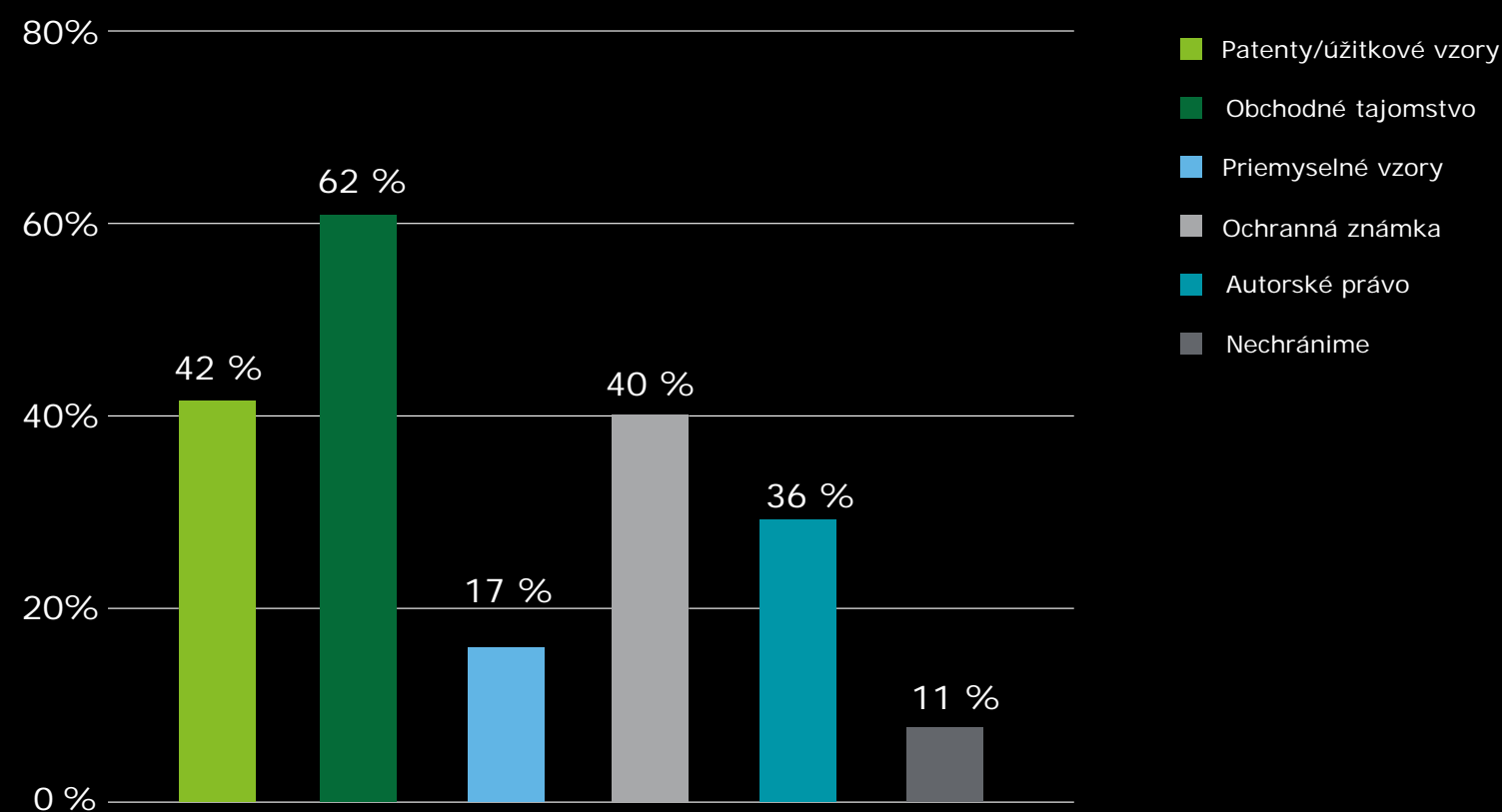
Na druhom mieste sa umiestnila ochrana prostredníctvom patentu alebo úžitkového vzoru, ktorú využíva 42 % opýtaných. To môže súvisieť s vplyvom programov EÚ, ktoré podporujú a dotujú ochranu duševného vlastníctva. Približne rovnaký podiel spoločností (40 %) sa vyjadrilo, že používa ochrannú známku a autorské práva používa 36 % opýtaných firiem.

Priemyselné vzory sú medzi slovenskými spoločnosťami menej populárne – z opýtaných spoločností ich využíva iba 17 %.

Prekvapujúcich 11 % spoločností nepoužíva žiadnu formu ochrany duševného vlastníctva. Pravdepodobne ide o menšie spoločnosti, ktoré sú presvedčené, že náklady na ochranu prevyšujú jej výhody.

Vo všeobecnosti sa zdá, že spoločnosti na Slovensku sa zaujímajú o ochranu duševného vlastníctva o niečo viac ako v minulosti, čo treba vnímať ako pozitívnu zmenu.

Ako chránite duševné vlastníctvo/know-how vo vašej spoločnosti? (v %)

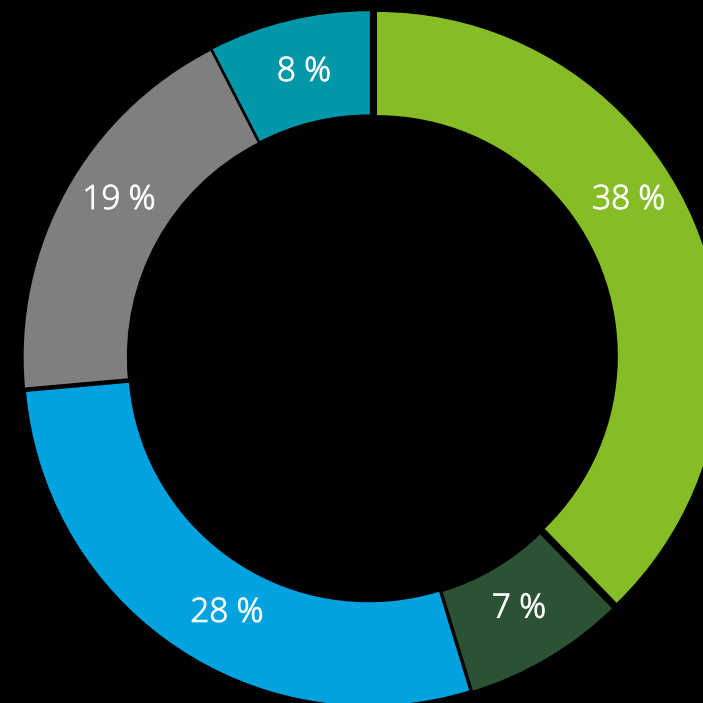
Najväznejšie problémy ovplyvňujúce systém podpory výskumu a vývoja

Daňové zákony sa často menia, a preto si spoločnosti nie sú isté, ako majú vo svojej konkrétnej situácii uplatniť predpisy v oblasti výskumu a vývoja.

Spoločnosti považujú za najväčší problém súčasného systému identifikovanie aktivít, ktoré spĺňajú požiadavky výskumu a vývoja pri žiadaní o dotáciu alebo daňový odpočet (38 %). Ďalšími hlavnými prekážkami, ktoré uviedli respondenti, sú nejasné usmernenia o podmienkach oprávnených výdavkov a ich výpočte (28 %) a nejasnosti v oblasti daní pri posudzovaní dotácií alebo daňových odpočtov zo strany daňových alebo iných orgánov (19 %).

Najmenej spomínaným problémom je oddelená evidencia nákladov, ktorú uviedlo len 7 % respondentov.

Aký je najväznejší problém v súčasnom systéme podpory výskumu a vývoja (pri dotáciách aj daňových odpočtoch)? (v %)

- Identifikácia aktivít, ktoré spĺňajú výskumné a vývojové požiadavky na žiadosť o dotáciu alebo daňový odpočet
- Oddelená evidencia nákladov
- Nejasné usmernenia o podmienkach oprávnených výdavkov a ich výpočte
- Nejasnosti v oblasti daní pri posudzovaní dotácií alebo daňových odpočtov zo strany daňových alebo iných orgánov
- Iné

Kľúčové faktory ovplyvňujúce výdavky na výskum a vývoj

Zdá sa, že hlavné faktory, ktoré by mohli spoločnosti priviesť k zvýšeniu výdavkov na výskum a vývoj, sa v podstate nezmenili. Respondenti najčastejšie uvádzali lepšiu dostupnosť skúsených výskumníkov (80 %), dostupnosť viacerých typov podpory (77 %) a viac hotovostných grantov v porovnaní s daňovými úľavami (75 %).

Nové typy podpory sú pre spoločnosti žiaduce, lebo im umožňujú ľahšie splniť podmienky konkrétneho typu podpory. To následne znižuje potrebu odkloniť sa od pôvodného formátu projektu, aby mali nárok na podporu.

Keďže nedostatok kvalifikovaných výskumníkov v súčasnosti predstavuje pre spoločnosti na Slovensku veľký problém, bolo by účelné preskúmať politiku o zamestnávaní cudzincov. Slovensko je atraktívnou destináciou pre držiteľov pokročilých titulov z krajín mimo EÚ ako sú Ukrajina, Rusko alebo India. V situácii vážneho nedostatku uchádzačov by dávalo zmysel zmierniť pravidlá získavania pracovných povolení pre výskumníkov. S najväčšou pravdepodobnosťou by príchod nových vedcov mal len malý vplyv na mzdovú štruktúru spoločnosti – až 59 % spoločností uviedlo, že náklady na výskumníkov predstavujú dôležitú záležitosť.

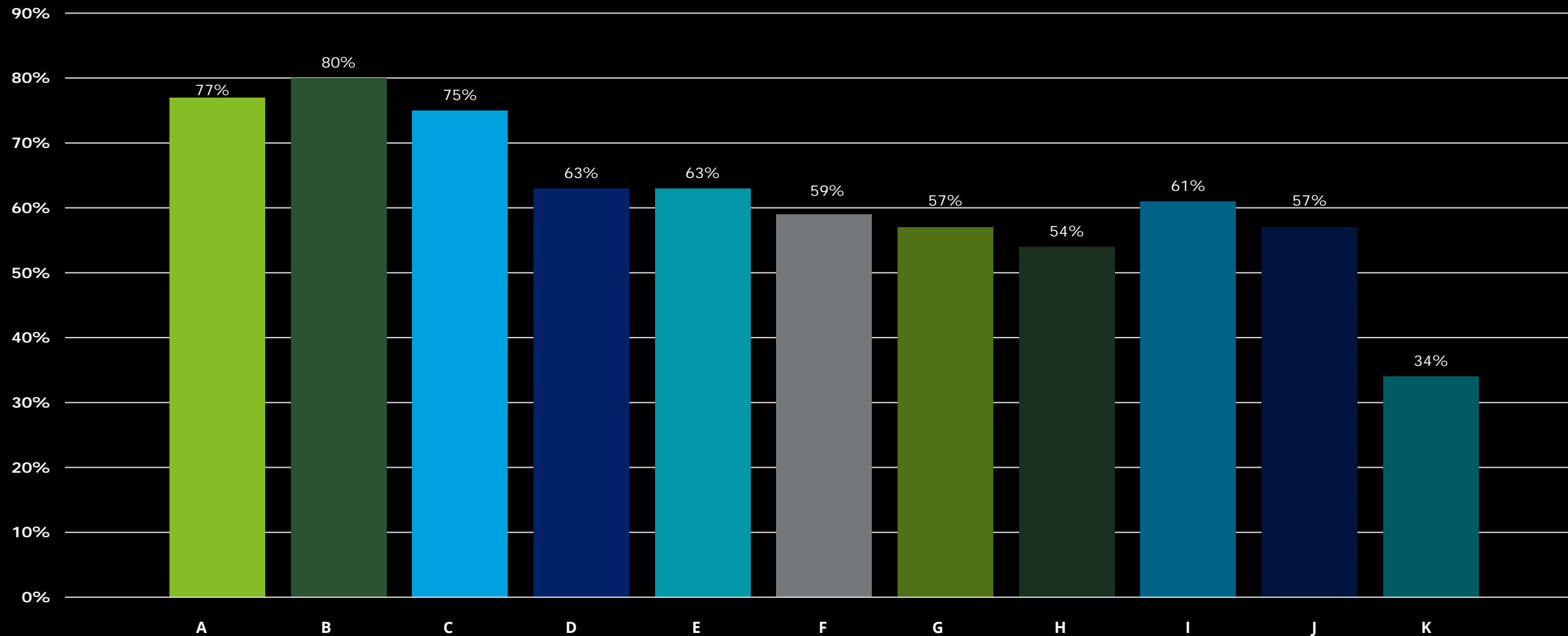
Zmyslom novej otázky v prieskume bolo zistiť, či by potenciálne vytvorenie partnerstva s väčšími podnikmi ovplyvnilo výdavky spoločnosti na výskum a vývoj. Túto otázku vnímalo ako dôležitú 57 % spoločností. Takéto partnerstvá teda môžu byť dôležité pre malé a stredné podniky.

Odpočet a Patent box

Od januára 2018 sa zvýšil daňový odpočet výdavkov na výskum a vývoj z 25 % na 100 %. Tento krok považuje za motiváciu až 87 % opýtaných spoločností, a čo je ešte dôležitejšie, až 66 % spoločností by chcelo rozšíriť svoje aktivity v tejto oblasti.

Začiatkom roka spustený režim Patent Box ešte nie je medzi slovenskými spoločnosťami dostatočne známy. Z dopytovanej vzorky až 79 % spoločností nepoznalo tento režim. Na druhej strane z malého počtu spoločností, ktorý ho poznajú, by ho dve tretiny určite využili.

Do akej miery by nižšie uvedené externé faktory ovplyvnili zvýšenie vašich výdavkov na výskum a vývoj v najbližšom roku až dvoch? (v %)

A Dostupnosť viacerých typov podpory (hotovostný grant, daňové úľavy, atď.)

B Dostupnosť kvalifikovaných a skúsených výskumníkov

C Viac hotovostných grantov na výskum a vývoj v porovnaní s daňovými úľavami za výskum a vývoj

D Prístup do univerzít a výskumných inštitútov a spolupráca s nimi

E Stabilita a transparentnosť regulačného prostredia/štátnej správy

F Nižšie náklady na výskumníkov

G Možnosť spolufinancovania nákladov na proces ochrany duševného vlastníctva vrátane nákladov na ochranu v období údržby

H Efektívne riadenie práv duševného vlastníctva, ktoré vyplývajú z činností výskumu a vývoja

I Možnosť realizácie spoločných projektov výskumu a vývoja s väčšími podnikmi

J Prístup k výskumným a vývojovým referenčným kritériám v sektore a medzi konkurentmi

K Iné faktory

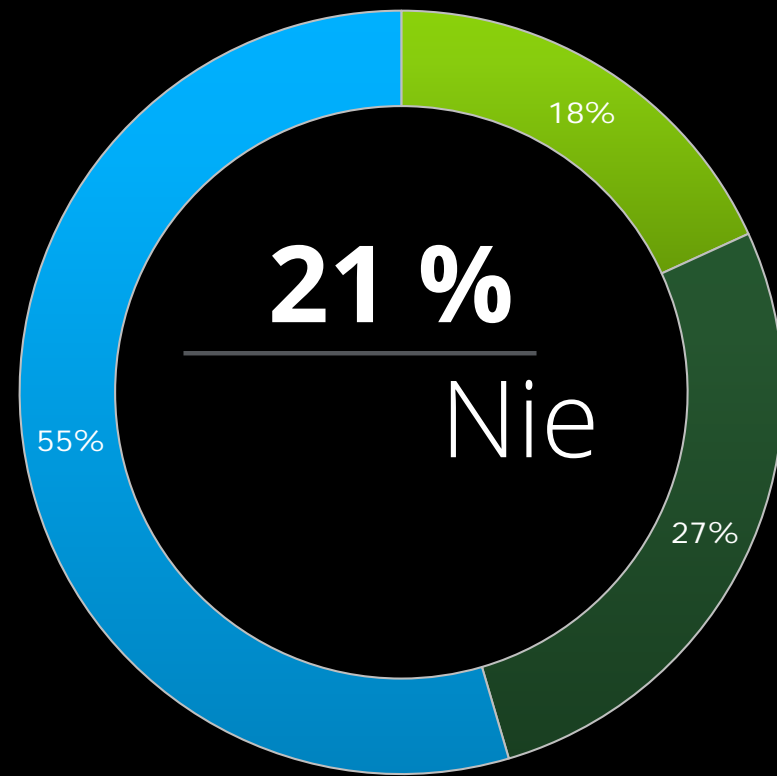
Spolupráca na projektoch výskumu a vývoja s tretími stranami

V krajinách strednej a juhovýchodnej Európy je bežnou praxou, že spoločnosti, ktoré sú aktívne v oblasti výskumu a vývoja, spolupracujú na projektoch s tretími stranami. Viac ako tri štvrtiny (79 %) respondentov v prieskume na Slovensku uviedlo, že majú skúsenosť s takýmto partnerstvom.

Často je nevyhnutná spolupráca s externými dodávateľmi, lebo spoločnosti môže trvať roky, kým vlastnými silami získa odborné znalosti v špecializovanej oblasti. Polovica spoločností, ktoré na výskume a vývoji spolupracujú s externými partnermi, uviedla, že ich motivovala potreba úspešnej realizácie výskumného projektu (51 %).

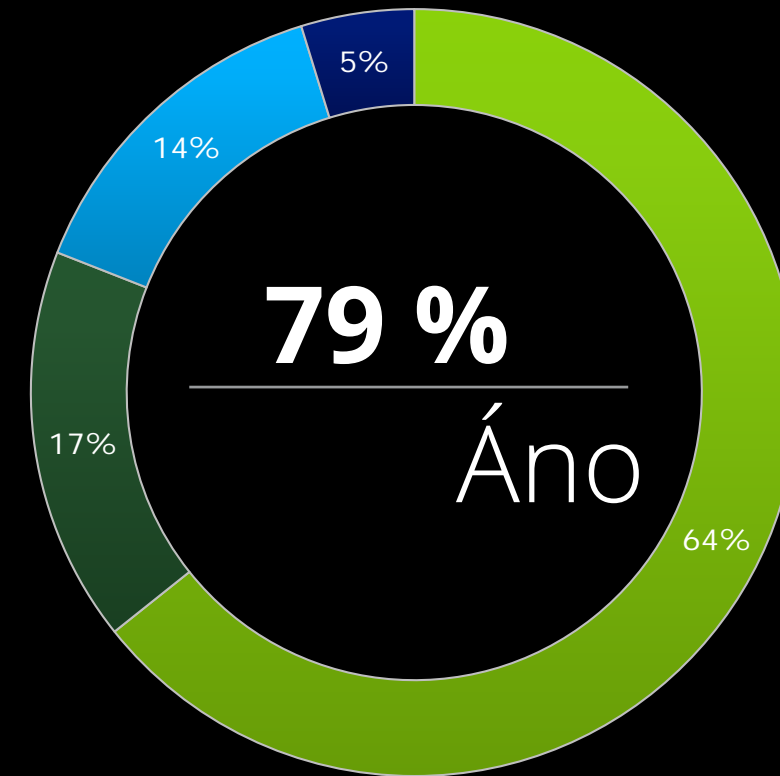
Takmer polovica spoločností, ktoré s externými partnermi nespôlpracujú, majú vlastné centrum výskumu a vývoja, alebo majú možnosť využiť zariadenia inej spoločnosti v rámci ich skupiny.

Spolupracujete na projektoch výskumu a vývoja s tretími stranami?¹

Nie, pretože

- Naša spoločnosť má centrum pre výskum a vývoj
- Naša spoločnosť má centrum pre výskum a vývoj v inej firme v rámci svojej skupiny
- Iné dôvody

Áno, pretože

- Je to nevyhnutné na realizáciu našich výskumných projektov
- Vyžaduje sa to na získanie vyššieho hotovostného grantu na realizáciu projektu výskumu a vývoja
- Vyžaduje sa to kvôli žiadosti o grant
- Iné dôvody

¹ Pri tejto otázke sme nebrali do úvahy odpovede od spoločností, ktoré v roku 2017 nevykonalili výskum a vývoj žiadne prostriedky. Predpokladali sme, že nevykonávajú výskum a vývoj, takže ich odpovede o externých partnerstvách pri výskume a vývoji by mohli skresliť výsledky.

Kontakty

Deloitte GI³ tím na Slovensku:

Martin Rybár
partner, dane
mrybar@deloittece.com
+ 421 910 828 333

Milan Šustek
manažér, dane
msustek@deloittece.com
+ 421 911 556 577

Matej Ivaň
senior konzultant, dane
maivan@deloittece.com
+ 421 918 677 951

Deloitte.

Deloitte označuje jednu, resp. viacero spoločností Deloitte Touche Tohmatsu Limited, britskej súkromnej spoločnosti s ručením obmedzeným zárukou (UK private company limited by guarantee), a jej členských firiem. Každá z týchto firiem predstavuje samostatný a nezávislý právny subjekt. Podrobný opis právnej štruktúry združenia Deloitte Touche Tohmatsu Limited a jeho členských firiem sa uvádza na adrese www.deloitte.com/sk/o-nas.

Spoločnosť Deloitte poskytuje služby v oblasti auditu, daní, práva, podnikového a transakčného poradenstva klientom v mnohých odvetviach verejného a súkromného sektora. Vďaka globálne prepojenej sieti členských firiem vo viac ako 150 krajinách má Deloitte svetové možnosti a dôkladnú znalosť miestneho prostredia, a tak môže pomáhať svojim klientom dosahovať úspechy na všetkých miestach ich pôsobnosti. Približne 245 000 odborníkov spoločnosti Deloitte sa usiluje konať tak, aby vytvárali hodnoty, na ktorých záleží.